

KRONIKA

Na prośbę... woleństwie
z... (złp.)
80%... (złp.)
...taż sama
opłata... cji w firo-
leństwie... danim rs. 4 ro-
cznie lub 1 kwartalnie za ko-
perty.

Dziś rano stopni ciepła 0, wczoraj w poł. ciepła 2.
Wysokość wody na Wiśle stóp 5 cali 5.

— Jestem artystą... każdy nim jest cokol-

Rada opiekuńcza zakładów dobroczynnych pow. Rawskiego, — podaje do wiadomości, iż w dniu 3 (15) Lutego r. b. urządzonym zostanie bal na korzyść sierot w Rawie. Przyczem miła sobie czyni nadzieję, że okoliczni obywatele obecnością swoją raczą wesprzeć jej usiłowania, i tem samem przyjdą w pomoc potrzebom dzieci osieroconych. — Rawa dnia 22 Grudnia (3 Stycznia) 1856/7 r. — Opiekun prezydujący, Konstanty Górski.

Korrespondencja Kroniki.

Równe (gub. Wołyńska) 16 Stycznia 1857 r.

Mozemy się pochwalić, że ostatni wieczór starego roku poświęciliśmy skromnej zabawie z poboznym połączonej celem. Donosilem już Kronice, że przy tutejszej szkole gimnazjalnej z dobrowolnych ofiar buduje się dla uczniów kaplica. Powierzchniowa budowa całkowicie już ukończona. Pozostało jednak jeszcze wiele przedmiotów, które znacznego wymagają kosztu: Na uzupełnienie więc funduszu mieszkańcy naszego miasta ułożyli *loteryję fantową* — przeznaczając wigilję nowego roku na termin dla jej rozegrania — po czem miała nastąpić tańcząca zabawa. Wszystko się spełniło w najwyborniejszy sposób. W przeciągu miesiąca uzbierano dwieście kilkadziesiąt fantów i rozprzedano po rublu tyleż biletów, z których każdy jakikolwiek przedmiot wygrywał. Ciągnięcie losów odbyło się w obszerniej sali gimnazjalnej. Ogólny dochód z loterii, licząc w to oddzielne ofiary nie wchodzące do kategorii losów; jako też dochód z licytacji niektórych przedmiotów wygranych, i darowanych napowrót, z opłaty od wejścia i t. p. wynosił przeszło 300 rubli srebrem. Muzykę półkową ofiarował bezpłatnie dowódca kwaterującego u nas pólku. Zebranie było nadzwyczaj liczne więcej 200 osób. Jednym słowem zabawa ochocza przeciągnęła się długo za północ: W towarzystwie złożonym z jednakowego żywiołu, panowała najdoskonalsza harmonja i niczem nie krępowana swoboda — bo miasto nasze wystarczyło samo sobie. Nie wyradzały się w towarzyskim gronie osobne modnie imponujące kółka: nie słychać było babilońskiej mieszaniny języków! Byliśmy tak, jak należy być w swoim kraju. Mówiliśmy tak, jak mówili nasi ojcowie — nie przedrzeźniając cudzoziemców — gdyż znajomość obecnej mowy chowamy na zbawienniejszy użytek — na rozszerzenie wiedzy naszej w obrębie literatury — na korzystanie i przyswajanie sobie użytecznych planów tak obficie nagromadzonych w starszych od nas cywilizacji narodach!

W niedzielę na Śto Trzech Króli, ma się odbyć znowu licytacja pozostałych z darowizny i nowo ofiarowanych fantów. Aby zaś pożytek łączył się z przyjemnością (utile dulci) po skończonej sprzedaży nastąpi również tańcząca zabawa.

Składając należną wdzięczność obywatelom powiatu, którzy przysłaniem fantów raczyli wesprzeć loteryję, również szanownym współmieszkańcom naszym, którzy tak gorliwie zajęli się urządzeniem tej niewinnej zabawy, mając na celu pożytek du-

chowy uczącej się młodzieży, pozostaje nam życzyć aby w ciągu nowo - zaczętego roku zdarzyło się więcej tak szlachetnych towarzyskich zgromadzeń, na którychby nie pogańskie bóstwa *Bachus i Cielce złoty*, lecz ołtarz świętej religii uczczony był szczerą ludzką ofiarą! A. B. Z.

WIADOMOŚCI ZAGRANICZNE.

Depesze Telegraficzne.

London 23 Stycznia. Donoszą nam, że chińczycy strzelali do faktorii Kantonu i zniszczyli takowe. Gubernator Yeh (o którym donoszono już że został usunięty i zdegradowany) trwa w nieprzyjacielskim usposobieniu.

Buszyr i Karrak (na cieśninie perskiej) zostały zdobyte przez anglików. *Morning Post* donosi, że Persja w niczem nie zmieniła swego nieprzyjacielskiego usposobienia.

Otrzymało tu wczoraj z Konstantynopola nadeszłe tam wiadomości z Hong-Kong dochodzące do 18 grudnia. Yeh, wspierany przez wyższe i niższe klasy ludności nie ustaje w opornej postawie. Twierdza *La Folie française* została zdobyta i zniszczona, chińczycy podpalili faktorię. Wszystkie *Auagas* zostały zniszczone, banki zachodnie *Agra i Mercantile* zostały w popiół zamienione. Mniemają że miasto Kanton nie będzie już oszczędzone i zaczęto rzucać do niego bomby i race kongrewskie. (Le Nord).

A U S T R I A.

Wiedeń 23 Stycznia. Dzisiejszy *Wien. Frem. Bl.* pisze:

Słychać że rozporządzenie w przedmiocie przygotowania do ewakuacji Księstw Naddunajskich przedwczoraj wysłane ztąd zostały do naczelnego dowódcy cesarsko-austriackich wojsk do Bukarestu. Jak nam donoszą ewakuacja ma się rozpocząć w początku marca i do 24 tegoż miesiąca ma być ukończona. Komissja między-narodowa która w celu nowego uorganizowania Księstw ma się zgromadzić w Bukarescie, będzie mogła tym sposobem po upływie oznaczonego przez konferencję paryżską terminu 30 marca, przybyć na miejsce swego przeznaczenia i rozpocząć swoje prace. W ostatnich dniach tutejsze poselstwo ottomańskie otrzymało depeszę z Konstantynopola, według której tamtejsze układy między Portą i reprezentantami należących do tego mocarstw, w przedmiocie zasad według których kierować się mają prace komissji między-narodowej, postępują bardzo pomyślnie i wróżą bliskie pomyślne zakończenie.

— Czytamy w *Börsenhalle*:

Według rozmaitych dzienników, Cesarz przyzwalał do siebie, do Medjolanu, trzech ministrów, Buol, Bach i Bruck, w myśli ułożenia wielkiej reformy administracyjnej w królestwie lombardzko-weneckim, i ci trzej główni członkowie gabinetu, mają polecenie przygotować na miejscu środki potrzebne do zaprowadzenia tej zmiany modyfikacji. Według tych dzienników, idzie tu o zniesienie centralizacji dla Włoch i przywrócenie stanu po-

dobnego jaki istniał przed 1848 rokiem. Tymczasem przywrócenie wice-królestwa w austriackiej Italji, byłoby niezmiernie silnym ciosem zadany planowi zjednoczenia wszystkich prowincji kraju które baron Bach, minister spraw wewnętrznych, pomimo największych przeszkód zdołał jeszcze ugruntować. Ale na szczęście baron Bach trzyma się jeszcze silnie, a z nim i centralizacja.

Po wyjeździe Cesarza, reformy ograniczą się zapewne na zmianie osób i nie dotkną albo przynajmniej bardzo mało organizacji administracyjnej. Zamierzono uwolnić Włochy od systemu rządu militarnego i dla dokonania tego przejścia jeneralne gubernatorstwo powierzono arcy-księciu Maksymilianowi. (Union).

— W Wyższej Austrii utworzyło się towarzystwo uprawy jedwabników i w tych dniach uzyskało zatwierdzenie cesarskie. W przyszłym miesiącu odbędzie się pierwsze zebranie członków. W Węgrzech i wojewodostwie możnaby wiele w tym przedmiocie uczynić i nie zbywa tu na projektach, ale dotąd o ile wiemy, żaden z nich nie został wprowadzony w wykonanie.

Wiadomość dla całej Austrii a szczególnie dla Węgier niezmiernie ważna, nadeszła tu w tych dniach z cesarskiego dworu bawiącego obecnie we Włoszech. Wiadomo że nawet w strefach urzędowych głośzono, że Cesarz w czerwcu r. b. ma odwiedzić stolicę Węgier. a następnie cały ten kraj objechać. Obecnie donoszą, że zamiar ten został zaniechany i że Jego C. Mość postanowił na przyszłe lato puścić się w wielką podróż po Europie. Co mogło spowodować to postanowienie, jak ztąd wynikać mogą następstwa, o tem dziś nie tylko nie pewnego powiedzieć, ale nawet żadnego przypuszczenia czynić nie można. Tyle tylko na dziś powiedzieć możemy, że przez czas nieobecności Cesarza, arcy-książę Albert opuści swoją rezydencję w Peszcie i bawić będzie w stolicy Cesarstwa. (Schlesische Zeitung).

F R A N C J A.

Paryż 23 Stycznia. Zdaje się że aż do dnia likwidacji giełda nasza będzie prawie bezczynną; interesa tak ozięble od początku tygodnia, dziś jeszcze mniej miały ruchu. Renta 3% nieruchoma stoi na 68 i nie widać żadnych wysiłen ani ku podniesieniu jej ani ku niżeniu. W innych wszystkich papierach, prawie żadnego ruchu.

— Wczoraj był w Tuileries drugi bal tygodniowy. Było tu nieco mniej ludzi niż na poprzednim tego rodzaju zabawie. Cesarz rozpoczął bal z margabiną Serrano, a Cesarzowa z lordem Cowley, kadryla dworskiego należały następujące pary: Książę Joachim Murat z księżną Matyldą, marszałek Serrano z księżną Murat, marszałek Magnan z hrabiną Walewską, p. Achilles Fould i baronowa Wendlandt (małżonka posła bawarskiego) baron Waechter (poseł wirttembergski) i księżna Bassano, baron Seebach i hr. Hatzfeld, baron Hübner i baronowa Seebach, marszałek Canrobert i księżna Jussupow.

Później Cesarz tańczył z młodą księżną Murat, mając vis à vis młodą hrabiankę Walewską. To-

wiek. Ale wracając do tego co mówiłem, Sinióra padrona nudzi się tam w ciemnej i ciasnej kajucie... Nie zobaczymy jej zapewne aż wysiadzie.

— Wątpię. Ona nosi bardzo gesty welon.

— Jest więc brzydka?

— Może. Ale co pan tak jesteś ciekawym, mówmy lepiej o czem innem.

— Każda rzecz a tymbardziej osoba ukrywająca się obudza ciekawość.

— Ukrywająca się! Ja panu nie mówiłam ażeby się tu kto ukrywał — zawoła mocno zmieszana i oglądając się na wszystkie strony czy nas kto nie słyszy. — nie mówmy o tem proszę.

I oddaliła się szybko do pasażerskiej sali.

— A cóż, przepióreczka? — zapyta zbliżający się w tej chwili pan Charfort.

— Dzika — odrzekłem, aby się go pozbyć.

— Kraj dziki, wszystko dzikie! — zawołał zapalając cygaro. — Nie ma jak Francja, jedź pan do Francji!

I zaczął opowiadać o swoich awanturkach miłosnych, powodzeniach z kobietami i t. d., a że w tem wszystkim nie wiele było prawdy,

zamiast słuchać go, zastanawiałem się kto może być owa tajemnicza włoszka, ale nicinnego wymyślić nie mogłem jak to co mi od pierwszego razu stanęło na uwadze: że kiedy kobieta tak starannie ukrywa twarz swoją, to nieomylnie z przyczyny iż ta twarz musi być niemiłosiernie brzydka.

Tymczasem brzegi Lombardji już oddawna widzieć się dawały, a teraz wysunięta naprzód mórż królowa Wenecja, kapała przed nami swe mury w kipiących bałwanach Adriatyku. Cudowny to zaiste i zachwycający widok! przed nami stolica dawniej Rzeczypospolitej, miasto w pośrodku mórż, ze swemi gmachami, pałacami, z mnóstwem wież i kopuł wybiegających wysoko po nad poziom; z prawej strony o kilka mil włoskich odległości ląd stały; z lewej siniejące wpośrodku mórża, niby linijka czarniawa murazzi, czyli mur olbrzymi z ogromnych odłamów marmuru zbudowany, ciągnący się od Malamocco do Chioggia, a broniący laguny od wściekłości bałwanów.

Statek nasz stanął wreszcie naprzeciwko dogany, kotwica zarzuconą została, i w tejże chwili otoczeni zostaliśmy mnóstwem gondoli czekających tam na swoją zdobycz, którą jest dla nich każdy podróżny cudzoziemiec. Sta-

nałem wraz z Cezarym L. któremu opowiedziałem rozmowę z jasno-włosą kamerjerą, przy jedynym wyjściu, czyli przy schodkach którymi wydostać się można na Boży świat z owej pływającej skrzynki zwaną statkiem parowym, gdyż pewni byliśmy że ukrywająca się Sinióra nie zdoła uniknąć naszego ciekawego spojrzenia.

Tymczasem wszyscy pasażerowie wysiedliszy kolejno, powierzyli swe losy i zarazem tłumoki zwinnym gondoljerom, a nasze dwie nieznanome, ukryte widać w głębi kajuty nie pokazywały się jeszcze.

— Sinióri — wołali gondoljerzy, — siadajcie, bo my czekać nie będziemy.

— Mają słusność nagić panów — rzekł kapitan statku przybliżający się w tej chwili — formalności już dopełnione, pasażerowie wszyscy wysiedli, a gdy oni odjadą będziecie mieli trudność dostania się do miasta.

— Panie kapitanie — rzekłem z powagą, w północnych krajach z których przybywamy, jest taki zwyczaj, że nigdy mężczyźni przed damami miejsca nie biorą. Dwie damy zostały się jeszcze na statku twoim, zasady więc grzeczności nakazują nam czekać dopóki one nas nie wyprzedzą.

leta Cesarzowej była jak zwykle nader bogata; suknia *cerise* z trzema wspaniałymi wolantami koronkowymi, stanik naszyty brylantami, dżadem z pereł.

Książę Napoleon znajdował się na tym balu. Uważano że Cesarz długo rozmawiał z panem Delangle prezesem sądu Cesarskiego.

— Zapewniają że jeden z dzienników piszących w duchu urzędowym, dostał poufne napomnienie za ogłoszenie listu księcia Doudeauville w przedmiocie podwójnej legitymizacji, napoleońskiej i Henryka Vgo. Dodają także o czym już napomknęliśmy poprzednio, że dzienniki finansowe zostały wezwane aby nie wdawały się w traktowanie kwestji ekonomji socjalnej, ponieważ kwestje te dotyczące charakteru politycznego, który im jest wzbroniony, wystawiają je na kary i zamknięcia.

Musimy tu wspomnieć o nowej pogłosce bardzo uporczywie powtarzanej a najzupełniej fałszywej, w przedmiocie niemanego projektu małżeństwa między marszałkiem Pélissier i admirałową Bruat ochmistrynią księcia następcy tronu.

Zapowiadają wielki ruch i ważne zmiany między armją lyońską i paryżką w celu ostatecznego wzmocnienia naszej jazdy algierskiej; to daje znowu powód do przypuszczenia że na wiosnę przyjdzie może do jakiejś ważnej wyprawy do Kabylii.

— W naszej kolonii afrykańskiej zdarzył się skandal przypominający na mniejszą nieco skalę sprawę Carpentier i spółki. Dyrektor lombardu w Algierji, były oficer pierwszego Cesarstwa, ozdobiony orderami, mający siedmdziesiąt lat, pozwoiliwszy sobie wydatków nieodpowiednich swoim dochodom, wskutku słabości od których wiek nie zawsze może nas uchronić, zniknął z Algierji z 11,000 fr. wziętymi z kasy lombardu. Został on schwytany w bliskości Algieru i znajduje się obecnie pod kluczem.

— Republikanie odbywają zgromadzenia w celu narad nad postawą jaką mają przybrać przy przyszłych wyborach, dotychczas znaczna większość oświadczyła się za wzięciem udziału w wyborach. (Ind. Bel.)

— Nominacja kardynała Morlot na arcybiskupa paryżskiego, o której mówiono że zostanie odroczone aż do zupełnego zakończenia sprawy Vergera, zostanie może ogłoszoną urzędownie nieco wcześniej. Uważano dziś powszechnie za prawdopodobieństwo, że prośba Vergera o kassację wyroku assyzów, zostanie przyjęta, ponieważ nadzwyczajny pośpiech z jakim ta sprawa była prowadzona, mógł rzeczywiście spowodować niejaki błąd w formach prawnych. Adwokat wybrany przez niego do bronięcia go w sądzie kryminalnym, p. Morin, jest człowiekiem znanym z głębokiej nauki i najtroskliwszego starania w uzbrojeniu się wszelkimi możliwymi środkami ku obronie powierzających się jego talentowi klientów, a Verger, jak to domyślać się można, stara się zyskać czas. Zresztą biega dziś wieść, że dzienniki francuskie otrzymały polecenie ograniczenia się ile możności w publikowaniu szczegółów dotyczących się Vergera, który właśnie niczego bardziej nie pragnie jak

rozgłosu.

— Na ostatniej uczcie danej przez księcia Napoleona dla dowódców armji Krymskiej w obecności księcia Hjeronima, marszałek książę Pélissier mówiąc o bracie Napoleona Igo, użył wyrażenia: „Ten sławny szczątek chwały Napoleońskiej.” Wyrażenie to jak się zdaje nie zupełnie podobało się sędziwemu marszałkowi i na jego żądanie, jak zapewniają, opuszczone zostało w sprawozdaniu *Monitora* o tej uczcie. (Ind. Belge.)

— Pod względem politycznym nie wiele wiemy o misji nadzwyczajnej Feruk-Kana. Ambassador szacha perskiego zaledwie miał czas rozgościć się w przeznaczonym dla niego pałacu. Zwiedzając ten pałac, nastęczyło się pytanie jakim sposobem będzie tam mógł mieszkać, a szczególnie nocować tak liczny orszak Feruk-Kana. Otrzymaliśmy w tym przedmiocie objaśnienie niezmiernie zadowalające. Persowie nie potrzebują sprzętów tak różnorodnych jak Europejczycy. Byleby były dywany i kobierce, mogą oni mieszkać jak się da. Siadają oni do jedzenia bez krzeseł, a śpią na podłodze pokoiów. A nie mówimy tu wcale o niewolnikach, bo nie jeden sekretarz ambassady w swoim sypialnym pokoju nie ma prócz prostej poduszki.

Mówią że lord Cowley nieprzychylnym okiem widzi tę ambasadę perską w Paryżu i że stara się nie dopuścić pośrednictwa Francji w interesach jakie powstały między szachem perskim i Anglią. Pojmujemy to że im większe będą honory wyświadczone Feruk-Kanowi, tém bardziej Anglią będzie niezadowolona. Zdaje nam się że tu postanowiono tylko *otoczyć kwiatami* tego pięknego ambassadora wschodniego, że będą dawane dla niego bale, zabawy, widowiska, przegląd wojskowy i że ta ważna kwestja wschodnia zostanie po przyjacielsku załatwiona.

Między darami które Feruk-Kan przywiózł, znajduje się wspaniały wybór najpiękniejszych pereł zatoki perskiej i naczyń napelnione sławnym olejkiem z róż nazywanych w Persji *Zevrne*. Kobiety wschodnie używają tej cudownej esencji do utrzymania piękności swoich rąk i twarzy.

Książę Bonnehose biskup z Evreux którego imię niejednokrotnie było powtarzanem w ostatnich wypadkach które zasmuciły kościół paryżki, nie będzie arcybiskupem w stolicy, ale wkrótce podobno ma zostać arcybiskupem w Rouen; jeśli pokaże się że pogłoska biegająca w przedmiocie dymisji księdza Blanquart de Bailleul potwierdzi się. (Le N.)

— *Moniteur* donosi że przyjaciele i uczniowie zmarłego Pawła Delaroche, powzięli plan utworzenia publicznej wystawy jego dzieł, która ma być w końcu m. lutego urządzoną i tylko przez miesiąc otwartą dla zwiedzających. Wszyscy posiadacze malowideł i rysunków zmarłego mistrza, wezwani zostali aby takowe na tę wystawę nadesłali.

— Czytamy w dzienniku *Droit*, że pp. Thiercelon i Reverchon, adwokaci przy sądzie kassacyjnym, mieli ex-officio występować w obronie Vergera, ale skazany wybrał sobie innego obrońcę

w osobie adwokata przy sądzie kassacyjnym pana Morin, któremu zarazem podał plan obrony zasadzający się na tém, że przy processie w sądzie assyzów stawiano mu niezliczone trudności, nie dostarczono żądanych świadków i t. d. Dziś p. Morin udał się do więzienia Vergera, oświadczając mu że podejmuje się jego obrony.

— Uroczyste przyjęcie p. Biot w akademji francuskiej, naznaczone zostało na dzień 5ty lutego. Pan Guizot odpowiadać będzie na mowę nowego członka. (Pr. St. Anz.)

— Rząd francuski ogłosił w tych dniach raport o dochodach niestających z roku zeszłego. Któżby uwierzył, że mimo klęsk wszelkiego rodzaju, przewyższyły one o 75 milionów dochody z r. 1855, a o 179 milionów z roku 1854. Przewyżka dwa razy jest większą od summy, jaką Francja ma płacić w procentach od pożyczek w ciągu trzech lat ostatnich na potrzeby wojny zaciągniętych. W szeregu dochodów zaraz po opłatach hipotecznych i t. d., pierwsze miejsce trzyma dochód tabacyczny, wynoszący przeszło 163 miliony. We Francji jak wiadomo, uprawa tytoniu w kilku tylko departamentach jest dozwolona i produkcja jego ogranicza się do 24 milionów funtów. W Algierji od lat trzech znaczny uczyniła postęp, bo kiedy w roku 1844 zaledwie zbierano 4,000 funtów, w roku 1855 zbiór podniósł się do 10 milionów. Ale to bynajmniej nie wystarcza potrzebom i Francja sprowadza miliony cygar z Hawany, a do fabryk swoich tytoni z Ameryki. Z każdym rokiem powiększa się nadzwyczajnie konsumpcja cygar, a powoli zmniejsza się używanie tabaki, którego pierwszy przykład dał podobno p. Nicot poseł francuski, bawiący na dworze króla portugalskiego Sebastjana, około roku 1560, i ząd powstała nazwa *Nicotiana*, nim ją Hiszpanie na *Tabaco* nie przechrzcili. Do Polski pierwsze jej liście przesłał poseł Uchański ze Stambułu (1590) dla królowej Anny żony Stefana Batorego, zbierającej zielnik wszystkich roślin. (Czas.)

H I S Z P A N J A.

Madryt 17 Stycznia. Bardzo zatrważające wieści krążą tu dzisiaj. Mówią że Król neapolitański został zamordowany przez jednego dragona swojej gwardji. Słychać także o wybuchu powstania w Barcelonie. Na szczęście ta druga wiadomość również jest fałszywą jak pierwsza; jednakże okazuje się właśnie z tych wieści, że tu w Madrycie żyjemy w nieustannej trwodze i popłochu i że w stolicy Katalonji utrzymanie porządku i spokojności publicznej nie jest bynajmniej zapewnione. Gubernator tej prowincji uznał za stosowne wydać *bando* odpowiadające na zbieranie się robotników około jego pałacu i na głównych ulicach Barcelony.

Gromady te domagające się chleba i zatrudnienia nie rozchodziły się wcześniej jak za użyciem siły zbrojnej, jednakże sama obecność tej ostatniej była dostateczną. Treść *bando* o którym mowa, pozwala ocenić ważność położenia generała Zapatero, w skutku nędzy ludu i stagnacji pracy.

(*Indépendance Belge*).

W tej chwili w otwartych drzwiach prowadzących do dolnej sali, mignęła rumiana twarzyczka kamerjery: widocznie usłyszała naszą rozmowę, a widząc iż czekanie na nie się nie przyda, poszła uwiadomić swą panią.

Jakoż niezadługo wyszła z głębi statku, wysokiego wzrostu i wspaniałej kibici dama, wraz ze znajomą mi niemeczką, i poważnym krokiem zmierzyla do gondoli, gdzie już jej kufry poprzednio złożone zostały.

Czy zaś była młodą lub starą, piękną lub brzydką, trudno mi wam o tem powiedzieć, potrójny bowiem welon tak dokładnie twarz jej zakrywał, iż niepodobieństwo było żadnego przypuszczenia nawet w tym względzie uczynić; uważaliśmy jednak w postawie jej wiele wdzięku, a rączki i nóżki arystokratycznych były rozmiarów.

Zaledwie mieliśmy czas powyższą uwagę uczynić, gondoljerzy plusnęli wiosłami, a drobny statek odbił od spokojnie stojącego parowca, i szybko oddalił się ku stronie Wenecji: niemeczka tylko miało czas przesłać mi uśmiech pożegnania.

— Dalej zwawo chłopcy! — wołałem na pozostałych gondoljerów — przenoście kufry

i tłumoki, bierzcie się do wiosł: musimy dogonić odpływających.

— Impossibile sinior — rzekł jeden z nich, wszakże to barka starego Lorenzo, z którą w zapasy szybkości wchodzić żaden z nas nie odważyłby się. Jest to najlepsza gondola Wenecji: wczoraj jeszcze została zamówioną dla tych dam przez pewnego cudzoziemca.

I rzeczywiście zaledwie zdołaliśmy opuścić statek, już znacznie wyprzedzająca nas gondola znikła w zakręcie jednego z tych dolnych kanalików, które we wszystkich kierunkach przerzynają Wenecję.

Cóż było robić? wsiedliśmy do barki, niezadowoleni tak prozaicznym zakończeniem tyle obiecującego początku, i ruszyliśmy ku miastu.

Jeżeli kto z was łaskawi czytelnicy miał kiedy w życiu cudny, rokoszny sen, unoszący rokoszowaną nocnem marzeniem wyobraźnię poza obręb rzeczywistego świata, jeżeli w tej czarownej złudzie, doznawszy wrażeń rokoszy, szczęścia, nadziei, lubości, rozbudził się nagle w pośrodku brudnego pokoiku naszych polskich oberży, i zobaczył zamiast uroczych widm sennego świata, kilka połama-

nych stołków, dymiący się piec, papierem zaklejone okna, usłyszał plusk deszczu; kwik trzody i przeraźliwy głos owych ptaków które stary Rzym wybawiły, ten tylko pojąć zdoła jakie wrażenie na wyobraźni rozkołysanej cudownymi opisami podróżników, sprawia wjazd do Wenecji.

Ujrzelśmy się nagle w jednym z tych wąskich i cuchnących kanalików: z prawej i z lewej strony piętrzyły się ogromne gmachy, zrujnowane, odrapane, z powybijanymi oknami, istny obraz zniszczenia i upadku, po nad nami co kilkadziesiąt kroków wznosiły się arkady owych kamiennych mostów ułatwiających komunikację dla pieszych, na których przemykał się od czasu do czasu rzadki przechodzień owinięty w ciemny płaszcz z wejrzeniem ponurem lub obojętnem. Koło nas przesuwały się gondole czarnem jak nasza obite sukniem, które wyglądały jak karawany wiozące umarłych, i przykre na nieprzyzwyczajonym do tej posępnej barwy cudzoziemcu sprawiały wrażenie.

(*Dalszy ciąg nastąpi.*)

P E R S J A.

— Względem persko-angielskiej wojny, która w Londynie coraz niespokojniejszym okiem jest uważana, następujące mamy najświeższe wiadomości:

„Morning Post z dnia 23 stycznia oświadcza, że upoważniona jest do doniesienia, iż wydany został perski manifest, z którego pokazuje się, że usposobienie rządu perskiego ciągle jest bardzo wojownicze. Sądzą że atakowanie Karrak i Buszyr jest początkiem końca. Post zaprzecza pogłosce o wejściu Chamberlayna do Kabulu.

Daliej donosi *Morning Chronicle*, że pogłoska jakoby wymierzone przeciw Persji angielskie siły wojenne wylądować miały w Bassorze na gruncie tureckim, jest zupełnie fałszywą. Rząd turecki do którego należy Bassora, przedstawił rządowi angielskiemu traktat żądający, żeby Turcja w całej tej sprawie zachowała najwyższą neutralność i Anglija podobno wyraziła swój zamiar szanowania tej neutralności. Chybaby przez zbrojną interwencję jakiego obcego mocarstwa do ostateczności została przywiedziona. (Neue Pr. Ztg.)

T U R C J A.

— Ostatnie konferencje w przedmiocie zreorganizowania firmanów o dywanach Księstw Naddunajskich, już się odbyły. Zdecydowano zachować dawniejsze pięć kategorii i poręczyć dawniejszą autonomiją Księstw.

— Angliacy bez wielkiego oporu zdobyli Bender Buszyr. (Neue Pr. Zeit.)

W Ł O C H Y.

— Dzienniki piemonckie donoszą, że Jęj K. W. Księżna Parmy nakazała reorganizację swojej armji, dla zastąpienia austriaków którzy mają opuścić księstwo w ciągu miesiąca lutego jak to było doniesione. (Le Nord.)

Ocenienie różnych sposobów konserwowania mięsa i jarzyn.

przez S. Przysiańskiego.

(Ciąg dalszy.)

Przy tych sposobach wypada tu wspomnieć o metodzie mieszanij solenia i suszenia mięsa za pomocą której otrzymują się produkta pożywcze, powszechnie cenione pod nazwą szynki z Yorkshire i Canada. Przygotowanie mięsa tym sposobem polega na trzymaniu przez pewien czas mięsa w zętknięciu z mieszaniną utworzoną z różnych części soli kuchennej, cukru i saletry i częstem odświeżaniu tej mieszaniny. Podobna mieszanina zabezpiecza mięso od psucia, nie sprawiając jednak tego kurczenia się włókien mięsnych i otwardnienia właściwego wszystkim wędlinom; po lekkim wysuszeniu usuwając część tylko wilgoci z masy mięsnej, otrzymuje się mięso zbitniejsze od świeżego, zdolne do bardzo długiego przechowywania i to bez pomocy naczyń szczególnie zamkniętych, a więc kosztownych. Podobnym sposobem przygotowane mięso ma wielkie zalety, bez gotowania używane ma być lepsze od zwykłych wędlin, a w gotowaniu daje bardzo posilny i smaczny bulion, lecz przygotowanie jego w okolicznościach jakie głównie mamy na uwadze, dla kosztów byłoby nie praktyczne.

Wiele pisano o sposobie konserwacji mięsa podanym przez d'Arcet'a, polegającym na tem że ciwarki mięsa przeznaczone do przechowywania dłuższego zanurzają się w gęstym bulionie, otrzymanym z długiego wygotowywania różnych także mięsnych części. Ta metoda znana pod nazwiskiem „viande vernie” okazała się niepraktyczną, gdyż mięso pokryte warstwą na wet dość grubą twardego bulionu, jeżeli w skutek uderzenia lub zadrapania ostrzem, odkryte w pewnym miejscu zostanie, natychmiast w tym punkcie pojawia się psucie, które szybko udziela się całej masie mięsa. O tem najlepiej zaświadczyły próby wykonane pod okiem i przy pomocy Administracji wojennej we Francji. Wyprawiono z tak przyrządzonym mięsem kilka puszek do Konstantynopola, lecz po powrocie odrażający zapach, nawet przed ich otwarciem zawyrokował stanowczo o praktyczności tego „viande vernie.”

Ulepszono tę metodę w tem, że mięso przeznaczone do konserwacji, cięto naprzód w plasterki od 18-24 złotych i przez 5-10 minut trzymano we wrzącej wodzie. Następnie kawałki obgotowane trzymano w suszarni mającej 36°-40° R. póki dokładnie nie wyschły. A gdy woda w skutek obgotowania znacznej ilości mięsa, zmieniła się w gęsty bulion, wówczas kawałki wysuszone po-

wtórnie, zanurzano w tę ciecz raz lub kilka razy i powtórnie suszono. Warstwa bulionu może być zwiększana dowolnie.

W ten sposób przyrządzone zapasy mięsne utrzymują się dość długo lecz w suchym miejscu i po zgotowaniu dają pokarm dość przyjemnego smaku.

Z kolei wspomnieć tu wypada o sposobie podanym jeszcze przed półwiekiem przez cukiernika Apperta, który dotąd pomimo licznych usiłowań odkrycia dobrego sposobu konserwowania mięsa, uważany jest jako najlepszy, bo odpowiadający pod każdym względem wszelkim wymaganiom higienicznemu. Appert przyrządzał gotowe potrawy mięsne np. dziczyzny lub owoców, i te w celu przechowania początkowo zamykał tylko w blaszance lub szklanne naczynia szczelnie zatkałe i oblepione. Lecz wielkie straty na jakie został narażony przez zwrot mnóstwa tak przyrządzonych konserwów, wywołały liczne badania a skutkiem nich ulepszenia w manipulacji tego przemysłu ważnego we Francji i Niemczech. Naukowe badania przekonały że fermenta istniejąca gotowo w ciałach organicznych rozwinąć się mogą tylko pod wpływem kwasorodu powietrza, a temperatura podniesiona do pewnego stopnia niszczy zupełnie zarody tych gotowych fermentów. W skutek tego potrawy przyrządzone sposobem Apperta po dokładnem zatknięciu naczyń, wstawiają się w wodę wrzącą przez 15-30 minut stosownie do objętości blaszanek, wtedy fermenta rozwinięte słabo podczas samego przyrządzania potraw zupełnie bywają zniszczone, i mała ilość powietrza uwieczniona w masie potrawy pod wpływem temp. 100 łączy się z materjami organicznymi najwięcej zdolnymi do zmiany.

Jednakże przy powolnem wygrzewaniu flaszek szczególnie wielkich, trafiało się że wewnątrz przyrządzonej i zamkniętej potrawy nie mogło dojść temp. 100°, w skutek tego czasem fermentacja się rozwinęła w puszkach, wydając gazy które wzdymały ściany a często i rozrywały blaszanki. Dla tego sukcesorowie Apperta wprowadzili ulepszenie, przez użycie roztworu wody słonej wrzącej od 105°-108° C. pod wpływem takiej temperatury wewnątrz naczyń doznaje ciepła większego od 100°, ztąd powstaje zawrzenie, pary wychodzą przez małeńkie otworki pozostawione umyślnie w blaszankach, które w chwili wyjmowania naczyń z kotła, zalepiają się kroplą stosownego lutu. Można wygrzewanie naczyń z potrawami odbywać i w czystej wodzie, lecz do tego należy używać kotłów opatrzonych wiekiem szczelnie przylegającym. Takie kotły (chaudière autoclave) powszechnie dziś są używane we Francji, i na nich to sporządzano w ciągu kilku tygodni milion racji obstarlowanych przez rząd dla armji Krymskiej. Wygrzewanie przyrządzonych zupełnie pokarmów ma być użyte i do przechowywania surowego mięsa. W czasie wojny bardzo znaczną ilość mięsa wołowego, wysyłano armji francuskiej do Krymu w sposób następujący.

W blaszane naczynia układano wielkie kawały mięsa suszonego ważące po 24 f. i po ich napelnieniu, zakryciu i zalutowaniu wstawiano w kotły Apperta (chaudière autoclave) tak aby przez 10-15 minut wystawione były na temp. 106-110 C. Po upływie tego czasu w chwili podniesienia pokryw kotła, pary wydzielające się z wnętrza masy zwiększyły objętość mięsa; wtedy to przez zrobiony umyślnie mały otworek, wypuszczano parę a z nią w powietrze i gazy, i natychmiast kroplą lutu zalepiono otwór. Wołowina tak przyrządzona, bardzo dobrze się przechowuje; gotowana przez 2-3 godzin z dodatkiem 2 lub trzech objętości wody wydawała dobry bulion i soczyste jeszcze mięso.

Właściwy sposób Apperta ma ważną niedogodność wstrzymującą jego użycie na wielką skalę mianowicie koszt samego przyrządzenia i naczyń metalowych dokładnie wykonanych. Na stałym lądzie tej metody używają jedynie do konserwów zbytkowych potraw lub na przyrządzenie zapasów np. dla sztabów wojska lub małej liczby podróżnych zdolnych do opłacenia znacznych kosztów świeżych potraw tak mięsnych jak i owocowych podczas podróży morskiej.

Na ogólnej wystawie Paryzkiej miały się znajdować mięsa zakonserwowane przy pomocy kwasu siarkowego. Jednakże doświadczenia okazały że ta metoda podana przez Lamy jest niepraktyczną. Mięso miało smak nieprzyjemny, a nadto kwas

przenikając tylko zwierchnią warstwę wcale nie zabezpieczał całej masy od zepsucia.

W ogóle można powiedzieć że ostatnie wielkie wystawy w Paryżu i Londynie nie przedstawiły żadnych ważnych udoskonaleń pod względem sposobów przechowywania zapasów mięsnych, a sądząc z licznie nadesłanych prób zwrócono się raczej do rozwiązania tego zadania na inną drogę a mianowicie na przygotowywanie mięsnych substancji w kształcie mięsnych albo bulionowych sucharów. (d. n.)

PRZYJECHALI DO WARSZAWY

Biesiekierski Winc. ob. z Konecka nr 584. Czarnowscy Wiktor ob. z Walszewa i Ign. ob. z Kątów nr 1525. Godlewski Antoni ob. z Kamionny nr 613. Horodyski Józef ob. z Mińska nr 1249. ks. Jarnuszkiewicz Ign. pleban z Kłobucka nr 625. Kobierzyccy Michał ob. z Pyszkowic i Antoni ob. z Burzenny nr 584. Kolačkowski Józef ob. z Cieletnik nr 604. Kłyszyski Piotr ob. z Wróblewa nr 601. Lasocki Bronisław ob. z Bieżunia nr 601. Łęcki Stanisław ob. z Wolborza nr 604. Mirecki Konst. ob. z Budziszyna nr 414. Pisenko Rudolf marsz. szlachty z Wilna nr 414. Piaszczyński Edw. ob. z Prac duzych nr 584. Rulikowski Stan. ob. z Szy-

chowic nr 471. Szpotanski Karol ob. z Ruchowa nr 625. Lanci Fran.-Marja bu-downicz z Krakowa nr 410.

WYJECHALI Z WARSZAWY

Berent Łukasz ob. do Kojacina. Bronikowski Józef ob. do Sulęcina. Dembowski Leon ob. do Klimontowic. Gorzechowski Romuald ob. do Przytuły. Krzykowski Leopold ob. do Pomarzan. Madaliński Emanuel ob. do Kopydłowa. Małowieski Michał ob. do Kryski. Pisarski Lud. ob. do Karniewa. Wojciechowski Tytus ob. do Poturzyńska. Jaraczewski Ant. ob. do Prus. Krosenberg Stan. bankier do Berlina. Rebiader Alexander pułko. lejbgwardji do Włoch. Teplitz Szymon kup. do Berlina

KURS GIEŁDY WARSZAWSKIEJ.

dnia 27 Stycznia 1857 roku.

Monety.	żądano		płacono	
	Rs.	kop.	Rs.	kop.
Pół-imperjały rossyjskie	5	16	—	—
Dukaty hollenderskie nowe ważne . . .	—	—	—	—
Papiery.				
Obl. skar. (4%) za 100 rs. (oprócz kup.)	84	20	—	—
Bilety skarbu Królestwa Polskie. (4% ²⁵ / ₁₀₀)	—	—	—	—
Listy zastawne białe II okresu (oprócz kuponu) (4%)	—	—	—	—
Listy zastawne białe III okresu (oprócz kuponu) (4%)	14	44	14	41
Obligacje cząstkowe na 500 zł. (oprócz kuponu) (4%)	—	—	—	—
Cert. banku na obl. cz. lit. A na 300 zł.	—	—	—	—
" " lit. B. na 200 zł. bez proc.	—	—	—	—
" " procentowe (5%)	—	—	—	—
Dowody Rom. Centr. Likwid. za 100 zł.	—	—	—	—
Nowa rossyjska pożyczka z roku 1854 oprócz kuponu (5%)	103	4	—	—
" " z roku 1855	104	29	—	—
Oblig. Wspólki Żegluga Parowej w Królestwie Polskiem (5%) za rs. 750	—	—	—	—
W e x l e z dnia 26 b. m.				
Berlin 100 Tal.	2 M.	94	5	93 90
Gdańsk 100 Tal.	k. t.	—	—	—
" 100 Tal.	2 M.	—	—	—
" 100 Tal.	k. t.	—	—	—
Hamburg 300 BMk.	2 M.	143	40	—
Londyn 1 Ft. St.	3 M.	6	27	—
Moskwa 100 Rs.	k. t.	99	50	—
Petersburg 100 Rs.	1 M.	99	75	—
" 100 Rs.	k. t.	—	—	—
Paryż 300 Fran.	2 M.	75	15	75
" 300 Fran.	1 M.	—	—	—
Wiedeń 150 Zł. R.	2 M.	90	90	—
Wrocław 100 Tal.	2 M.	—	—	—

Wartość kuponu bieżącego od obl. skar. Rs. 1 kop. 30
od listów zastawnych kop. 5⁵/₁₀₀
od nowej rossyjskiej pożyczki Rs. 1 kop. 45⁵/₁₀₀

TEATR WIELKI. Dziś: Siódme przedstawienie p. Wiljalba Frikiell.—*Damy i huzary.*

PERSPERTYWY TEATRALNE wynajmuje optyk Pik, ulica Miodowa Ner 479.

Wielka królewsko-niderlandzka

Menażerja

niegdyś p. van Aacken, a obecnie pogromcy zwierząt

G. KREUTZBERG,

Otwartą jest codziennie od godziny 10ej z rana do 6ej po południu na placu za ogrodem Krasińskich. W niedzielę i święta wielkie przedstawienia z dzikimi zwierzętami io godzinie 1szej w południe i o god. 4tej po południu. Po każdym z tych przedstawień słoi *Pepita*, wykonywać będzie rozmaite sztuki; następnie karmienie. (Ner 16.—32.)